

Tere
euro

Eurole üleminek Eestis

Villu Känd
Euroopa Liidu infojuht
Riigikantselei

---

12. mail tegi Euroopa Komisjon ettepaneku Eesti liitumiseks euroalaga 2011. aastal – see on olnud valitsuse ja Eesti Panga peamine prioriteet

Eesti vastab rahaliidu tingimustele (nn Maastrichti kriteeriumid)

- **Hinnastabiilsus.** Riigi inflatsioonimäär ei tohi 12 kuu keskmisena ületada rohkem kui 1,5 protsendipunkti võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi keskmist. **EESTI: -0,7% (KONTROLLVÄÄRTUS 1%)**
- **Riigi rahanduse jätkusuutlikkus.** Valitsussektori eelarve puudujääk ei ületa 3% SKPst. Valitsussektori võlg ei ületa 60% SKPst. **EESTI: EELARVE PUUDUJÄÄK 1,7% SKP-st, VÖLG 7,2%**
- **Vahetuskurss.** Riik peab vähemalt kaks aastat osalema vahetuskursimehhanismis ERM II ja hoidma oma valuuta vahetuskursi ERM IIga ettenähtud normaalsetes kõikumispiirangutes ilma tõsiste pingeteta. Omal algatusel ei või liikmesriik ERM II-s valitud keskkurssi devalveerida.
- **Intressimäärad.** Rahvusvaluutas emiteeritud vähemalt 10-aastaste riigi võlakirjade intressimäär ei tohi ületada rohkem kui 2 protsendipunkti võrra kolme kõige paremaid hinnastabiilsuse tulemusi saavutanud liikmesriigi keskmist.

Mis saab edasi?

- **8. juunil** koguneb Euroopa Liidu rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) ning arutab Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskpanga hinnangute alusel Eesti vastavust eurokriteeriumidele.
- **18. juunil** arutab Euroopa Ülemkogu Eesti sobivust euroalale
- **13. juulil** kogunev Euroopa Liidu rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) peaks eelnevate etappide positiivse läbimise korral kinnitama lõplikult Eesti liitumise euroalaga ja vahetuskursi alates 01.01.2011

Milleks Eestile euro?

- Euro kasutuselevõtmine lisab Eesti majandusele **usaldusväarsust ja inimestele kindlust**. Euro annab kindlustunde, et meie raha väärtus ei vähene ning säästud ei kahane.
- Välisinvestorite jaoks muutub raha paigutamine Eestisse **lihtsamaks ja turvalisemaks**, mis aitab pikemas perspektiivis edendada Eesti majandust ja luua **uusi töökohti**.
- Euro **toetab meie majanduse stabiilsust**, lihtsustab kaubandussuhteid ning teadvustab investorite jaoks Eestit maailma ühe mõjukama majanduspiirkonna liikmena.
- Vähenevad **valuutavahetuskulud ja laenukulud**.
- Eurole üleminekul muutub reisimine ja välismaalt teenuste-kaupade ostmine **oluliselt mugavamaks**. Hinnad on arusaadavamad
- Üleminek eurole kinnistab Eesti kuuluvust **Euroopa Liidu tuumikriikide hulka**, realiseerides Eesti taasiseseisvumisel seatud eesmärgid.

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

EUROLE ÜLEMINEK ON SUJUV JA INIMESTELE MUGAV

- Euro kasutuselevõtt kontorahas toimub kohese järsu üleminekuna (“*big bang*”), st üleminekuperioodi ei ole. €-päeval vahetatakse pangakontodel olevad kroonihoiused **automaatselt ja teenustasuta eurodeks**. Kõik pangakontodel olevad summad säilitavad oma väärtuse eurodes täpselt samasugusena, nagu nad olid kroonides
- Alates €-päevast algab kahepäevane sularaha paralleelkäibe periood:

- Maksta saab nii kroonides kui ka eurodes, vahetusraha eurodes
- Pärast paralleelkäibe perioodi on euro ainsaks seaduslikuks maksevahendiks Eestis

Tere
euro

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

II

EUROLE ÜLEMINEK ON RAHAVAHAETUS MITTE RAHAREFORM!

- Pangad vahetavad **kuus kuud pärast üleminekupäeva** kroone eurodeks ametliku **keskkursiga ja teenustasuta kõigis pangakontorites** ning seejärel veel kuus kuud piiratud kontorivõrguga. Pärast seda vahetab Eesti Pank kroone eurodeks keskkursiga ja teenustasuta tähtajatult. **NB! 1 EUR=15,6466 EEK**
- Kuus kuud enne ja pärast €-päeva on jaekaupmehed kohustatud müügikohas käsitsi või trükitehniliselt avaldatud **hinnad avaldama nii kroonides kui eurodes**

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

III

- **Krooni sularaha** kogutakse käibelt ja euro sularaha lastakse ringlusesse sujuvalt sularahaautomaatide, pangakontorite, kaupluste ja teenindusasutuste kaudu.
- **Kaardimaksed** muutuvad europõhiseks alates €-päevast.
- **Sularahaautomaatides** asendatakse kroonid eurodega hiljemalt 48 tunni jooksul.(eesmärk 24 tunni jooksul)
- **Maksud ja toetused** ümardatakse eurole üleminekul reeglina inimestele soodsamas suunas, millega riik näitab positiivset eeskujut erasektorile.

Euro sularaha

- Euro pangatähtede nominaalid on 5, 10, 20, 50, 100, 200 ja 500 eurot. Kõigis eurot kasutavates liikmesriikides käibivad ühesugused rahatähed
- Euro müntide nominaalid on 1, 2, 5, 10, 20, 50 senti ning 1 ja 2 eurot. Müntide nominaali näitav külg on kõikidel liikmesriikidel ühine, kuid müntide teine külg on rahvuslik ja igas riigis erinev
- Eesti euromündil on kujutatud Eesti kontuur ja sõna “Eesti”. Eesti münte vermitakse Soomes

2 eurot

1 euro

Sularaha jaotamine

Rahavahetuses on 2 osa: eurode jaotamine ja kroonide ringlusest kõrvaldamine.

- Euromündid eeljaotatakse pankadele kuni 4 kuud enne €-päeva ning rahatähed kuni 1 kuu enne €-päeva
- Pangad võivad **kaas-eeljaotada** eurosid oma suurematele klientidele
- Lihtsustatud kaas-eelajotus väikeettevõtetele 5 päeva enne €-päeva (kuni 10 000 €)
- Eel- ja kaaseeljaotuse tingimus: euro rahatähti ja münte ei jaotata enne €-päeva laiemale avalikkusele
- Eelnevalt toimub **müntide kogumise ja sularaha hoiustamise kampaania**

Hindade avaldamine kahe vääringus

- 6 kuud enne ja 6 kuud pärast €-päeva on jaekaupmehed kohustatud müügikohas hindu näitama nii kroonides kui eurodes
- Hindade ümberarvutamisel ühest vääringust teise kasutatakse keskkurssi. **Ümardamisreegli** kohaselt tuleb kroonid eurodesse ümber arvestada 1 sendi täpsusega, arvestades jagamistehte kolmandat kohta pärast koma. Kui kolmas koht on 5 või suurem, ümardatakse hind ülespoole. Kui 4, siis allapoole.
  - Näiteks: 264,50 krooni → €?
 $264,50 \text{ krooni} : 15,6466 = 16,90463104$
Seejärel ümardus: kui kolmas koht 4 või väiksem, siis väärtus allpoole
Tulemus: 16,90 €

Valik hindu

	Kr	€
• Piim, 1l	7.60	0.49
• Leib, 1kg	21.92	1.40
• 10 muna	11.95	0.76
• Viinerid, 1kg	57.88	3.70
• Kartul, pakitud, 1kg	7.20	0.46
• Lõhe, jahutatud, 1kg	93.40	5.97
• Suhkur, 1kg	13.55	0.87
• Õlu, 0,5l	13.08	0.84

Arvutusnäide (piim) $7.60 : 15,6466 = 0,48572\dots - 0.49 \text{ €}$

Allikas: konjunktuuriinstituut

Aus hinnastamine

- Lepe valmib juunis, septembrist hakkab liitumine
- Liitumine vabatahtlik. Nähtavuse tagavad kleepsud jt visuaalsed lahendused
- Mõeldud eelkõige erasektorile (kauplused, teenindustevõtted)
- Liitumisega antakse nõusolek, et järgitakse head tava ega kasutata eurole üleminekut hindade tõstmiseks ära
- Tarbijakaitse seaduse mõistes on tegemist käitumiskoodeksiga, mille järgimata jätmisel on liitunute osas rakendatav samas seaduses toodud sanktsioon (TKS §47 LG.1, 50, 000.- EEK)
- Järelevalvet teostab Tarbijakaitseamet

Pangateenused ja kaardid

- Kõik pangateenused on alates €-päevast europõhised. Lepinguid muutma ei pea. Kontoväljavõttest on näha kroonikonto lõppsaldo ja eurokonto algsaldo
- Laen kroonides – automaatselt ümber eurodesse
- Sularahaautomaatidest väljastatakse alates €-päevast AINULT eurosid (Eestis on u 900 automaati, rahavahetus võib võtta aega) Kui eurosid pole jõutud veel viia, siis sularaha automaadist ei väljastata.

Raamatupidamine

- Raamatupidamises järsk üleminek : eurodes esitatakse kõik aruanded perioodide kohta, mis lõppevad €-päeval või hiljem
- Valuutakursside ümberarvestamisest ja ümardamisest tekkinud väheolulisi vahesid võib kajastada lihtsustatud viisil
- Vt www.easb.ee

Lepingud jäävad kehtima

- Euro kasutuselevõtt ei muuda ühegi dokumendi tingimusi, ei vabasta võetud kohustuste täitmisest ega anna õigust dokumenti ühepoolselt lõpetada
- See põhimõte kehtib igasuguste lepingute ja selle olemasolu tõendavate dokumentide puhul, nagu kinkekaart, ettemaksukaart, pilet, pakendiautomaadi kviitung jne
- Vähemalt 3 kuud enne eurole üleminekut palutakse kõikidel avaliku sektori ettevõtetel teavitada, kui pikk on varem väljastatud piletite jt dokumentide kehtivusaeg
- Kohalike ühissõidukite kroonides märgitud hinnaga piletite kehtivusaja kehtestab kohalik omavalitsus

Tähtsamad teetähised

- 6 kuud enne/6 kuud peale €-päeva – **hindade näitamine kahes väeringus**
- 1. detsember – pangad alustavad krooni pangatähtede vahetust eurodeks teenustasuta. See kestab kõikides pankades veel vähemalt pool aastat alates €-päevast.
- 2010. a lõpp – 2011. a algus – **“Ausa hinnastamise kampaania”**
- **1. jaanuar 2011 - €-päev.** Üleminek eurole majandusarvestuses, kontorahas ja lepingulistest suhetes
- 1.-14. jaanuar – **paralleelkäibe periood**

MÜÜT NR 1: EURO TINGIB HINNATÕUSU

Euro ei tingi hindade tõusu

- Tänaste euroriikide kogemus näitab, et eurole ülemineku ühekordne mõju hindadele oli 0,1-0,3%, seejärel toimus stabiliseerumine
- Kõige tuntavam oli hinnatõus restoranides ja kohvikutes, juuksurialongides jm kohalikule turule mõeldud teenuste pakkumises (seotud ka tavapärase hindade korrigeerimisega)
- Peamised otsesed kulud on seotud nn hinnasiltide asendamisega ja IT-muudatustega

---

MÜÜR NR 2: EUROGA ME LOOBUME OMA RAHAPOLIITIKAST

Me loobusime sellest juba 1992

- Valuutakomitee süsteemis, nii nagu rahaliiduski, ei teosta riik iseseisvat rahapoliitikat. Fikseeritud vahetuskursi kaudu on Eesti majandus juba täna otseselt Euroopa Keskpanga rahapoliitika mõjusfääris. Niisiis ei muuda euro kasutuselevõtt Eesti jaoks rahapoliitilises mõttes midagi.
- Samas on meil vahetuskurss. Eesti liitumisel euroalaga kaob devalveerimisvõimalus ehk võimalus, et kellegi otsusega meie vara väärtus kahaneb.

Kust saab infot?

- Euroveeb – euro.eesti.ee – keskne infoallikas. Seal ka trükiste all brošüür ettevõtjatele
- Eurole ülemineku plaan
- Pankade veebilehed, infokirjad
- Ettevõtete ettevalmistuste *check-list*
- Voldikud otsepostiga ettevõtetele, leibkondadele
- Euroinfo telefon 800 3330
- Eurole ülemineku kommunikatsioonijuht – Ingvar Bärenklau, rahandusministeerium

---

Tere
euro

